

STATSMINISTERENS TALE VED JUBILEUMSMIDDAGEN
TIL NORGES FISKARLAG I TRONDHEIM 17. SEPTEMBER 1976

Jeg beklager at jeg på grunn av andre gjøremål hittil ikke har hatt høve til å delta i det store og viktige jubileumslandsmøte i Norges Fiskarlag.

Det er overraskende at en viktig yrkes- og næringsorganisasjon som Norges Fiskarlag ikke er eldre enn 50 år. Når det var såpass sent som i 1920-årene at fiskerne dannet

- 2 -

sin landsorganisasjon må dette ses i lys av forholdene og utviklingen i denne næringen i tidligere tider.

Fisket var en utpreget individuell næring. Her var det opp til hver båt, med det sjømannskap og den fiske-teknikk man hadde å greie seg som best man kunne på fiskefeltene, og senere også når man sto overfor oppkjøperne.

Her sto den enkelte fisker svakt, og organisasjonstanken vokste etter hvert fram, selv om dette skjedde mye senere enn blant industriarbeiderne. Bare når fiskerne sto samlet, kunne de få en brukbar forhandlingsposisjon overfor oppkjøperne.

Når det gjelder innsatsen for ordnede forhold for fiskernes markedsføring av sine produkter, førte dette fram

til råfiskloven som vi fikk så tidlig som i 1930. Dette var en pionerinnsats som fiskernes organisasjoner og de politiske myndigheter den gang skal ha ære for.

Men dette ga likevel ikke tilstrekkelig økonomisk evne og trygghet for kystens fiskere. Norges Fiskarlag og dets underavdelinger har gjennom 50 år spilt en grunnleggende rolle for å trygge de økonomiske vilkårene til fiskerne, også på mange andre felter. Interessen og arbeidet har ikke bare samlet seg om selve fisket, foredlingsindustrien har vært sett på som et supplement til selve næringen.

Jeg tror dette er en grunnleggende riktig betraktning. Det er av største viktighet i de kystdistriktene hvor næringsgrunnlaget utenom fisket er tynt, at man prøver å få foredlet produktet mest mulig før det føres ut. Herved vil man kunne sikre større inntekter og høyere sysselsetting

i fiskeridistriktene.

Fiskarlaget har vært en viktig faktor gjennom etterkrigstiden, når vi har fått en langt sterkere fiskeripolitikk enn tidligere.

Sett fra Regjeringens side er ikke Fiskarlaget noen motpart, men en samarbeidspartner i utformingen og gjennomføringen av fiskeripolitikken. Det har vært og vil fortsatt være meningsforskjell om løsningen av de enkelte oppgaver. Vi vil aldri kunne regne med at sentrale myndigheter og næringens egne folk alltid vil se helt likt på slike spørsmål. Men det har for Regjeringen, og her kan jeg i hvert fall snakke for Arbeiderpartiets regjeringer, vært en betydelig støtte i fiskeripolitikken å ha en ansvarlig organisasjon som Norges Fiskarlag å spille sammen med. Den faglige

erfaring, og den organisasjonsmessige dyktighet i Norges Fiskarlag har vært av største betydning for fiskerne, og for kystdistriktene.

Hovedoppgavene i fiskeripolitikken i tida framover vil være å få gjennomført de nødvendige reguleringstiltak for å sikre ressursene i havet. Derrest å skape grunnlag for en mest mulig rasjonell utnytting av fangstene, samt å ivareta kystbefolkningens økonomiske interesser.

Den største enkeltsak som Regjeringen har arbeidet med i år, er etableringen av økonomiske soner på 200 mil utenfor Norges kyster. Vi tok et viktig skritt framover i dette arbeidet da vi nylig fremmet lovforslag om økonomisk sone. Dette vil være den store enkeltsak for Stortingets arbeid i høst. Det gjenstår ennå å skape klarhet i flere viktige spørsmål før den økonomiske sone i de forskjellige

kystavsnitt kan etableres. Jeg vil understreke at dette ikke er noe skritt som Norge kan ta uavhengig av forholdet til andre land. Dette har både sammenheng med at vår 200-mils sone vil grense opp til andre lands soner. Det har videre sammenheng med spørsmålet om å bevare gamle norske fiskerettigheter i det som etter hvert blir andre lands økonomiske sone, samt spørsmålet om ordninger som vil tillate utlendingers tidligere fiske innenfor den norske sone.

De løsningene vi må fram til i disse spørsmål må ta forsvarlig hensyn til den norske kystbefolkningens interesser. Videre er det like viktig å vareta interessene til fiskebestanden. En forutsetning for det siste er at virksomheten både til nordmenns og andre lands fiskere må reguleres i lys av ressurstilgangen. Det vil være urealis-

tisk for Norge å skulle gjennomføre en fiskeriordning utenfor våre kyster som andre fiskerinasjoner ikke godtar.

Jeg vil ikke ved dette høvet komme nærmere inn på de gjenstående forhandlingsspørsmål på dette felt. Men jeg vil gi min tilslutning til den oppfatning som er kommet til uttrykk på dette landsmøte om at det haster sterkt å få etablert den økonomiske sone, ikke minst fordi den internasjonale fiskerflåten vil konsentreres mer utenfor våre kyster etter hvert som andre fiskefelter blir stengt.

For alle de fiskeslag hvor naturtilgangen vil være en begrensende faktor, vil vi stå overfor behovet for å gjennomføre reguleringer av de samlede oppfiskede mengder. Vi står her overfor til dels nye oppgaver i vår fiskeripolitikk, og en lykkelig løsning på de problemer vi her vil møte, vil avhenge av et nært samarbeid mellom myndighetene

og Fiskarlaget og andre av fiskernes organisasjoner. Jeg har full tillit til at vi vil finne gode løsninger på de samarbeidsproblemer som her melder seg. Vi står ikke bare overfor spørsmålet om å gjennomføre reguleringer av det samlede fisket i et år. Like viktig er det at vi greier å sikre en så regelmessig tilførsel av fisk at foredlingsindustrien kan holde en stabil sysselsetting. For mange distrikter og kommuner langs kysten er fiskeforedlingsindustrien og sysselsettingen i den av grunnleggende betydning for økonomi og stabilitet. Derfor må vi finne løsninger på foredlingen av fisket over året som gir en rimelig løsning på dette viktige problemet.

Norske fiskerier er sterkt eksportorientert. Om lag tre fjerdedeler av fangstene går til utlandet, og

det er bare den siste fjerdedelen vi bruker hjemme. Opp gjennom historien har fiskerne stått overfor skiftende konjunkturer ved markedsføringen av sine produkter i utlandet. Perioder med god avsetning til gode priser er blitt avløst av svake perioder med dårlige priser og fulle lagre.

På lang sikt ser jeg markedsmulighetene for norske fiskerier som lyse. Hvis vi bare makter å husholdere med havets ressurser, vet vi at det i en verden med et betydelig underskudd av proteinholdige næringsmidler vil fisk være en viktig vare. Som produsenter og nettoeksportører kan vi glede oss over dette, men det pålegger oss også et ansvar, nemlig etter hvert å bruke våre fangster slik at de best mulig er med på å dekke behovet for verdifulle næringsmidler for jordens befolkning. Det er en uforholdsmessig stor del

av de oppfiskede mengder som i dag går til oppmaling, eller som råstoff til fettindustrien.

Men denne middagen er verken tid eller sted til å gå i dybden av de store alvorlige problemer. Jeg må også tilstå at min personlige tilknytning til fisket er begrenset til stangfiske i elver og vann. En liten strandlinje med knapt 200 meters økonomisk sone i Mjøsa er det jeg ellers kan legge fram.

Jeg må innrømme at når det gjelder oppfiskede mengder er ferskvannsfiske noe lavere enn saltvannsfiske. Men når det gjelder fiskehistorier, er det en klar overlegenhet i ferskvannsfiske. Jeg kjenner knapt en eneste brukbar saltvannsfiskehistorie.

All fiskeristatistikk bør være pålitelig. Det oppsto en gang i Trysil en tvist om dette da en fisker strakte ut armene for å illustrere lengden av gårsdagens storfisk. Kollegaen var skeptisk, og fortalte om det rare han hadde fått på kroken. "Det viste seg å være en gammel stallløkt, og den lyste enda da jeg fikk den opp." Storfiskeren godtok ikke dette, og foreslo et kompromiss. "Jeg kan slå av en halvmeter på lengden hvis du slukker lyset i løkta."

For å komme til saken, på egne og andre gjesters vegne, hjertelig takk for et festlig måltid med god mat og godt drikke i vakre omgivelser.